

Cuprins

PARTEA I. FINANȚELE PUBLICE	21
CAPITOLUL I. NOȚIUNEA DE FINANȚE	21
§1. Finanțele: apariție, dezvoltare, concept	21
§2. Caracteristicile finanțelor	26
§3. Finanțele României	27
CAPITOLUL II. FINANȚELE PRIVATE	30
CAPITOLUL III. FINANȚELE PUBLICE	32
§1. Aspecte introductive	32
§2. Apariția și evoluția istorică a conceptului finanțelor publice	34
1. Istoric	34
2. Finanțele publice clasice	37
3. Finanțele publice în perioada modernă	39
4. Finanțele publice postmoderne	41
§3. Importanța finanțelor publice	42
§4. Obiectul și structura finanțelor publice	44
§5. Funcțiile finanțelor publice la nivel macroeconomic	45
1. Analiza funcțiilor finanțelor publice în doctrina națională	45
1.1. Funcția de alocare a finanțelor publice	48
1.2. Funcția redistributivă	49
1.3. Funcția de stabilizare	51
1.4. Funcția de favorizare a creșterii și dezvoltării economice	52
§6. Conceptul finanțelor publice	52
CAPITOLUL IV. FINANȚE PUBLICE ȘI FINANȚE PRIVATE. DELIMITARE	55
CAPITOLUL V. AUTORITĂȚI PUBLICE CARE REALIZEAZĂ ACTIVITATEA FINANCIARĂ A STATULUI	58
§1. Aspecte de ordin terminologic: sistem financiar, mecanism financiar, aparatur financiar administrație publică, autoritate publică, interes public	58
1. Sistem financiar	58
2. Mecanism financiar	59
3. Aparatur financiar	59
4. Interes public	60
5. Autoritate publică <i>versus</i> putere publică	62
6. Administrația publică	63
§2. Ministerul Finanțelor Publice	65
1. Funcțiile și atribuțiile Ministerului Finanțelor Publice	65
2. Unități care funcționează în subordinea Ministerului Finanțelor Publice	68
2.1. Unități cu finanțare de la bugetul de stat	68

2.2. Unități care funcționează pe lângă Ministerul Finanțelor Publice.....	68
§3. Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF).....	69
§4. Trezoreria statului	70
§5. Consiliul fiscal	73
§6. Comitetul Național de Stabilitate Financiară	74
§7. Autoritatea de Supraveghere Financiară (A.S.F.)	76
PARTEA A II-A. DREPTUL FINANTELOR PUBLICE	78
CAPITOLUL I. DREPTUL FINANTELOR PUBLICE – RAMURĂ A DREPTULUI PUBLIC.....	78
CAPITOLUL II. DREPTUL FINANTELOR PUBLICE: DREPT BUGETAR ȘI DREPT FISCAL.....	82
§1. Dreptul finanțelor publice. Noțiune	82
§2. Drept bugetar și drept fiscal	86
1. Drept bugetar	86
2. Drept fiscal.....	87
CAPITOLUL III. IZVOARELE DREPTULUI FINANTELOR PUBLICE.....	90
§1. Concept și clasificare	90
1. Concept	90
2. Criterii de clasificare.....	91
§2. Izvoarele scrise ale dreptului finanțelor publice.....	92
§3. Izvoarele nescrise ale dreptului finanțelor publice.....	96
CAPITOLUL IV. RELAȚIA DREPTULUI FINANTELOR PUBLICE CU ALTE RAMURI DE DREPT	101
§1. Interdependența dintre dreptul administrativ și dreptul finanțelor publice	101
§2. Interferența dreptului finanțelor publice cu alte ramuri ale dreptului	105
1. Interferența dreptului finanțelor publice cu dreptul constituțional	105
2. Interferența dreptului finanțelor publice cu dreptul penal	106
3. Interferența dreptului finanțelor publice cu dreptul procesual civil.....	107
PARTEA A III-A. SISTEMUL BUGETAR. BUGETUL DE STAT	108
CAPITOLUL I. SISTEMUL BUGETAR	108
§1. Bugetul public: apariție și evoluție.....	108
§2. Sistemul unitar de bugete. Tipologia bugetară.....	111
§3. Principiile sistemului bugetar	114
1. Aspecte introductive	114
2. Principiul universalității.....	115
3. Principiul publicității	116

4. Principiul unității	117
5. Principiul anualității.....	119
6. Principiul specializării	121
7. Principiul unității monetare.....	122
8. Principiul neafectării veniturilor bugetare	123
§4. Organizarea bugetară	123
CAPITOLUL II. BUGETUL DE STAT	126
§1. Definiția și importanța bugetului de stat	126
1. Definiția bugetului de stat.....	126
2. Importanța bugetului de stat	127
§2. Natura juridică a bugetului de stat.....	128
§3. Conținutul bugetului de stat	131
1. Veniturile bugetare	131
2. Cheltuielile bugetare	134
CAPITOLUL III. PROCEDURA BUGETARĂ	136
§1. Considerații introductive.....	136
§2. Definiția și caracteristicile procesului bugetar	136
§3. Instituții implicate în activitatea bugetară a statului: Parlamentul, Guvernul, Ministerul Finanțelor Publice, ordonatorii de credite	138
1. Parlamentul	138
2. Guvernul	138
3. Ministerul Finanțelor Publice	139
4. Ordonatorii de credite	139
§4. Calendarul bugetar	142
§5. Elaborarea proiectului de buget.....	143
1. Elaborarea indicatorilor macroeconomici și stabilirea limitelor de cheltuieli.....	144
2. Scrisoarea-cadru și îndrumările metodologice ale Ministerului Finanțelor Publice.....	147
3. Formularea și transmiterea propunerile bugetare ale ordonatorilor principali de credite.....	150
4. Transmiterea proiectului de buget la Guvern și Parlament – Raportul anual la buget	151
§ 6. Aprobarea bugetului și a Legii bugetare anuale	152
1. Procedura aprobării bugetului.....	152
2. Procesul bugetar în cazul neaprobării bugetului de către Parlament	154
§7. Execuția bugetară	154
1. Aspecte introductive	154
2. Repartizarea pe trimestre a veniturilor și cheltuielilor bugetare	155
3. Execuția de casă a bugetelor care alcătuiesc sistemul bugetar (operațiunile de trezorerie)	156
4. Realizarea veniturilor bugetare (procedura executării părții de venituri)	157
5. Procedura efectuării/execuției cheltuielilor bugetare.....	158

6. Încheierea execuției bugetare.....	160
7. Controlul execuției bugetare.....	162
8. Răspunderea juridică în procedura bugetară.....	163
PARTEA A IV-A. BUGETUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT	164
CAPITOLUL I. BUGETUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT	164
§1. Securitate (protecție) socială, asistența socială, asigurări sociale. Concept și delimitare	164
1. Securitate (protecție) socială.....	164
2. Asistența socială	165
3. Asigurările sociale	166
4. Componentele sistemului național de pensii.....	167
§2. Sistemul financiar al asigurărilor sociale de stat	171
§3. Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat.....	172
1. Natura juridică a contribuției pentru <i>asigurările sociale de stat</i>	172
2. Contribuabilii	173
3. Contribuția de asigurări sociale	175
4. Fondul de rezervă.....	176
§4. Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat	177
CAPITOLUL IV. PROCESUL BUGETAR AL BUGETULUI ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT	178
§1. Elaborarea bugetului asigurărilor sociale de stat.....	178
§2. Adoptarea bugetului asigurărilor sociale de stat	178
§3. Execuția bugetului asigurărilor sociale de stat.....	179
1. Execuția părții de venituri	179
2. Execuția părții de cheltuieli	180
3. Încheierea execuției bugetului asigurărilor sociale de stat.....	181
PARTEA A V-A. BUGETELE LOCALE	182
CAPITOLUL I. SISTEMUL BUGETAR LOCAL	182
§1. Autonomia locală, fundament al autonomiei financiare a colectivităților locale.....	182
1. Autonomia locală.....	182
2. Regimul juridic al autonomiei locale.....	184
3. Principiul subsidiarității și autonomia locală.....	185
§2. Bugetele locale în reglementarea legii finanțelor publice locale.....	186
§3. Persoane implicate în activitatea bugetară la nivel local. Ordonatorii locali de credite	189
§4. Principii generale ale sistemului bugetar local.....	191
1. Principiul echilibrului	192

2. Principiul solidarității	194
3. Principiul autonomiei locale financiare	194
3.1. Reglementarea principiului autonomiei locale financiare	194
3.2. Definiția autonomiei locale financiare	195
4. Principiul proporționalității.....	196
5. Principiul consultării.....	196
CAPITOLUL II. VENITURILE ȘI CHELTUIELILE BUGETELOR LOCALE	199
§1. Veniturile bugetelor locale.....	200
§2. Cheltuielile bugetelor locale.....	209
CAPITOLUL III. PROCEDURA BUGETELOR LOCALE	212
§1. Elaborarea proiectului bugetului local	212
§2. Aprobarea bugetelor locale	214
§3. Execuția bugetelor locale	216
§4. Încheierea execuției bugetare locale	216
PARTEA A VI-A. ÎMPRUMUTUL PUBLIC.....	218
CAPITOLUL I. TEORIA ÎMPRUMUTULUI PUBLIC.....	218
§1. Împrumutul.....	218
§2. Împrumutul (creditul) public.....	220
§3. Formele împrumutului public.....	223
CAPITOLUL II. TEORIA ÎMPRUMUTULUI GUVERNAMENTAL	
ÎMPRUMUTUL DE STAT	225
§1. Contractarea împrumutului de stat	225
§2. Operațiunile aferente împrumutului de stat.....	226
CAPITOLUL III. ÎMPRUMUTUL PUBLIC INTERN	229
§1. Formele împrumutului public intern	229
§2. Procedeele împrumutului de stat intern.....	230
1. Emisiunea titlurilor de stat.....	230
2. Împrumutul de la Banca Națională de la bănci comerciale sau de la instituții de credit	232
3. Împrumutul din disponibilitățile Contului Curent General al Trezoreriei	232
CAPITOLUL IV. ÎMPRUMUTUL PUBLIC EXTERN	233
§1. Aspecte introductive.....	233
§2. Formele împrumutului public extern.....	233
1. Împrumuturile externe contractate sau garantate la nivel guvernamental	234
2. Împrumuturile externe contractate sau garantate la nivel local	235
CAPITOLUL V. INSTITUȚII FINANCIARE INTERNAȚIONALE.....	237

§1. Considerații introductive.....	237
§2. Organizațiile internaționale financiare cu o sferă de acțiune globală.....	241
1. Fondul monetar internațional.....	241
1.1. Prezentare generală.....	241
1.2. Scurt istoric.....	241
1.3. Scopurile principale ale organizației.....	242
1.4. Organizarea Fondului Monetar Internațional.....	243
1.5. Raporturile de colaborare ale organizației cu alte organizații internaționale.....	245
2. Banca mondială.....	246
2.1. Prezentare generală.....	246
2.2. Scurt istoric.....	247
2.3. Misiunea organizației.....	248
2.4. Organizare.....	249
§3. Organizațiile internaționale financiare cu sferă de acțiune regională.....	250
1. Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.....	250
1.1. Prezentare generală.....	250
1.2. Misiune.....	251
1.3. Organizare.....	252
2. Grupul Băncii Europene de Investiții.....	252
2.1. Banca Europeană de Investiții.....	253
2.2. Fondul European de Investiții.....	255
§4. Alte organizații financiare internaționale cu sferă de acțiune regională.....	256
1. Grupul Băncii Inter-americane de Dezvoltare.....	256
2. Banca Asiatică de Dezvoltare.....	257
3. Grupul Băncii Africane pentru Dezvoltare.....	257
4. Banca Islamică de Dezvoltare.....	257
PARTEA A VII-A. DATORIA PUBLICĂ.....	258
CAPITOLUL I. TEORIA DATORIEI PUBLICE.....	258
§1. Aspecte introductive.....	258
§2. Clasificarea datoriei publice.....	260
CAPITOLUL II. DATORIA PUBLICĂ GUVERNAMENTALĂ.....	265
§1. Datoria guvernamentală directă și datoria guvernamentală garantată.....	265
§2. Rambursarea și administrarea datoriei publice guvernamentale.....	267
CAPITOLUL III. DATORIA PUBLICĂ LOCALĂ.....	270
PARTEA A VIII-A. CONTROLUL FINANCIAR.....	273
CAPITOLUL I. TEORIA CONTROLULUI FINANCIAR.....	273
§1. Considerații preliminare.....	273

§2. Funcțiile controlului financiar	276
§3. Formele controlului financiar	277
§4. Controlul financiar preventiv	279
2. Controlul financiar preventiv	281
2.1. Controlul financiar preventiv propriu	283
2.2. Controlul financiar preventiv delegat	284
2.3. Controlul financiar concomitent	286
2.4. Controlul financiar posterior	286
§4. Controlul financiar de gestiune	287
§5. Inspecția economico-financiară	287
1. Concept	287
2. Obiective	288
3. Formele și metodele inspecției economico-financiare	289
§6. Auditul public intern	290
CAPITOLUL II. CONTROLUL FINANCIAR EXERCITAT DE CĂTRE	
MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE ȘI CURTEA DE CONTURI	295
§1. Controlul financiar exercitat de către Ministerul Finanțelor Publice	295
§2. Controlul financiar exercitat de către Curtea de Conturi a României	297
1. Curtea de conturi. Scurt istoric	297
2. Valorificarea activității de control a Curții de Conturi	300
PARTEA A IX-A. SISTEMUL FINANCIAR AL UNIUNII EUROPENE	303
CAPITOLUL I. EVOLUȚIA SISTEMULUI FINANCIAR AL UNIUNII	
EUROPENE	305
§1. Crearea sistemului financiar propriu al Comunităților Europene	
(1951-1975)	305
§2. Criza sistemului financiar al Comunităților Europene (1975-1987)	307
§3. Reformarea sistemului financiar al Comunității (1988-1992)	308
§4. Consolidarea reformei sistemului financiar al Uniunii Europene	
(1993-1999)	310
§5. Crearea unui sistem bugetar adecvat pentru extinderea Uniunii Europene	
(2000 – 2006)	311
§6. Asigurarea resurselor financiare necesare unei uniuni lărgite. Cadrul	
financiar multianual 2007-2013	313
§7. Bugetul pentru Europa anilor 2020. Cadrul financiar multianual 2014-2020	314
CAPITOLUL II. INSTRUMENTELE LEGALE ALE SISTEMULUI	
FINANCIAR AL UNIUNII EUROPENE	316
CAPITOLUL III. PROCEDURA ADOPTĂRII BUGETULUI UNIONAL	319
CAPITOLUL IV. VENITURILE ȘI CHELTUIELILE BUGETULUI UNIONAL	322

§1. Sistemul veniturilor bugetare ale Uniunii Europene	322
§2. Sistemul cheltuielilor bugetare ale Uniunii Europene.....	323
§3. Principiile bugetare ale Uniunii Europene	326
CAPITOLUL V. IMPLEMENTAREA BUGETULUI UNIUNII EUROPENE.....	327
§1. Instituțiile implicate în adoptarea și administrarea bugetului unional.....	327
§2. Controlul execuției bugetare	330
Glosar de termeni juridici	332
Bibliografie selectivă.....	349